

Kokonaisvaltainen geriatriinen arviointi

Comprehensive Geriatrics Assessment,
= CGA

Asiakasohjauksen työväline, jonka kokoamista sairaanhoitaja koordinoi tiimin tuella

Ensitetopaketti CGA käsikirjaan

29.10.2018

Mitä CGA on?

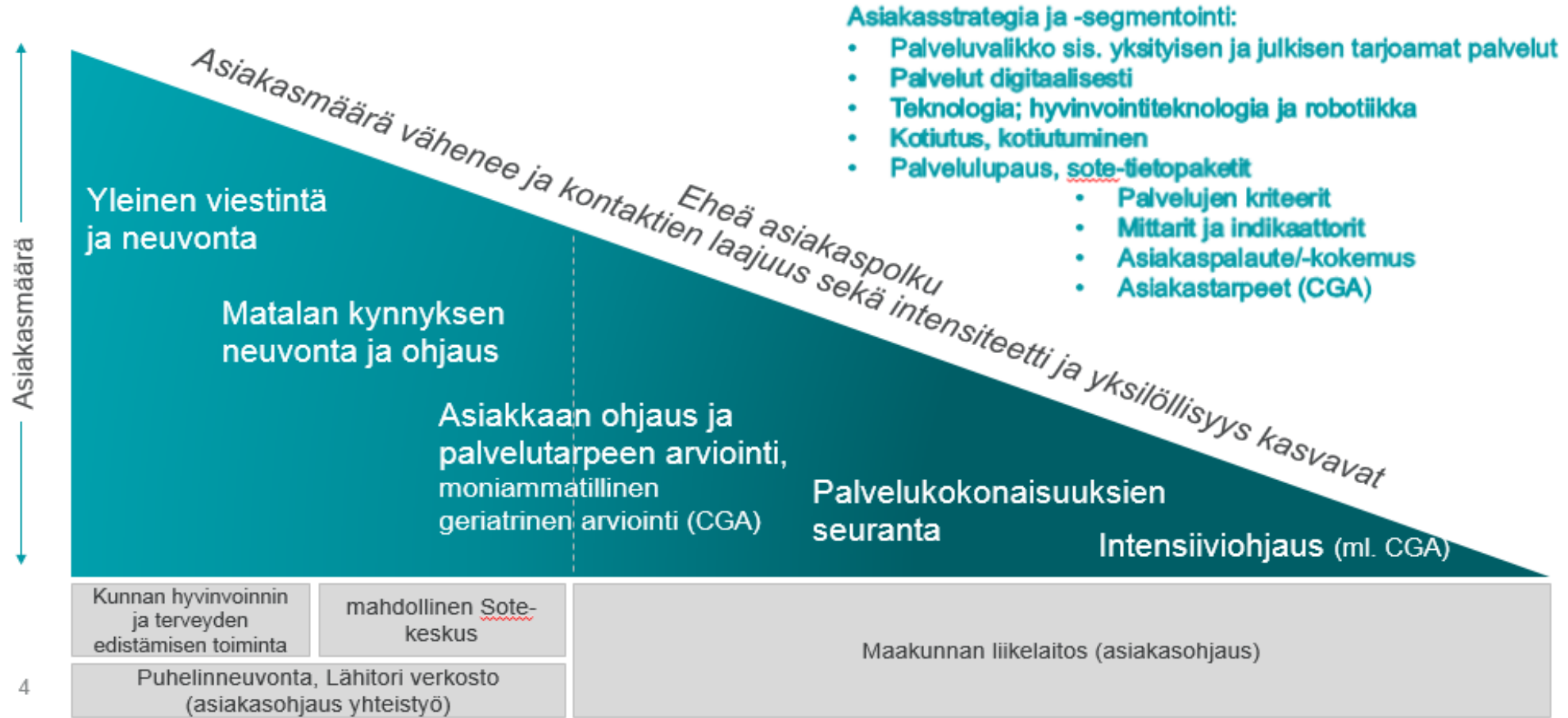
- CGA (Comprehensive Geriatrics Assessment) on kokonaisvaltainen, moniammatillinen sekä geriatrinen että gerontologinen ajattelumalli ja asiakasohjaajan arviointityöväline, johon tiedonkoontia koordinoi ja ohjaa kotihoidon sairaanhoitaja tai esimerkiksi tulevassa sote-keskuksessa työskentelevä sairaanhoitaja yhdessä asiakkaan kanssa.
- CGA on ammattilaisen omaksuma ratkaisukeskeinen ajattelumalli ja työväline, jonka ohjaamana kootaan sekä tarvittava että olemassa oleva ajantasainen tieto (esim. RAI) asiakkaan toimintakyvystä ja elämäntilanteesta.
- CGA tuottaa tietoa moniammatillisen työryhmän tuella asiakassuunnitelmaan, jota valmistellaan yhteistyössä asiakkaan ja tarvittaessa hänen omaistensa kanssa. Asiakasohjaaja kokoaa asiakassuunnitelman ja tekee tarvittavat palvelupäätökset.
- Yhteisymmärryksessä asiakkaan kanssa asetetaan kuntoutustavoitteet, joihin asiakas ja työryhmä sitoutuvat. Samalla suunnitellaan esimerkiksi omahoidon tueksi tarvittavat toimenpiteet ja selvitetään mahdollisesti kotiin tarvittavat palvelut sekä sovitaan tarvittaessa asiakassuunnitelman päivityksestä. (Kaistinen 2015.)

Ikäneuvon viitekehys: CGA:n paikka asiakasohjauksen työväliseenä

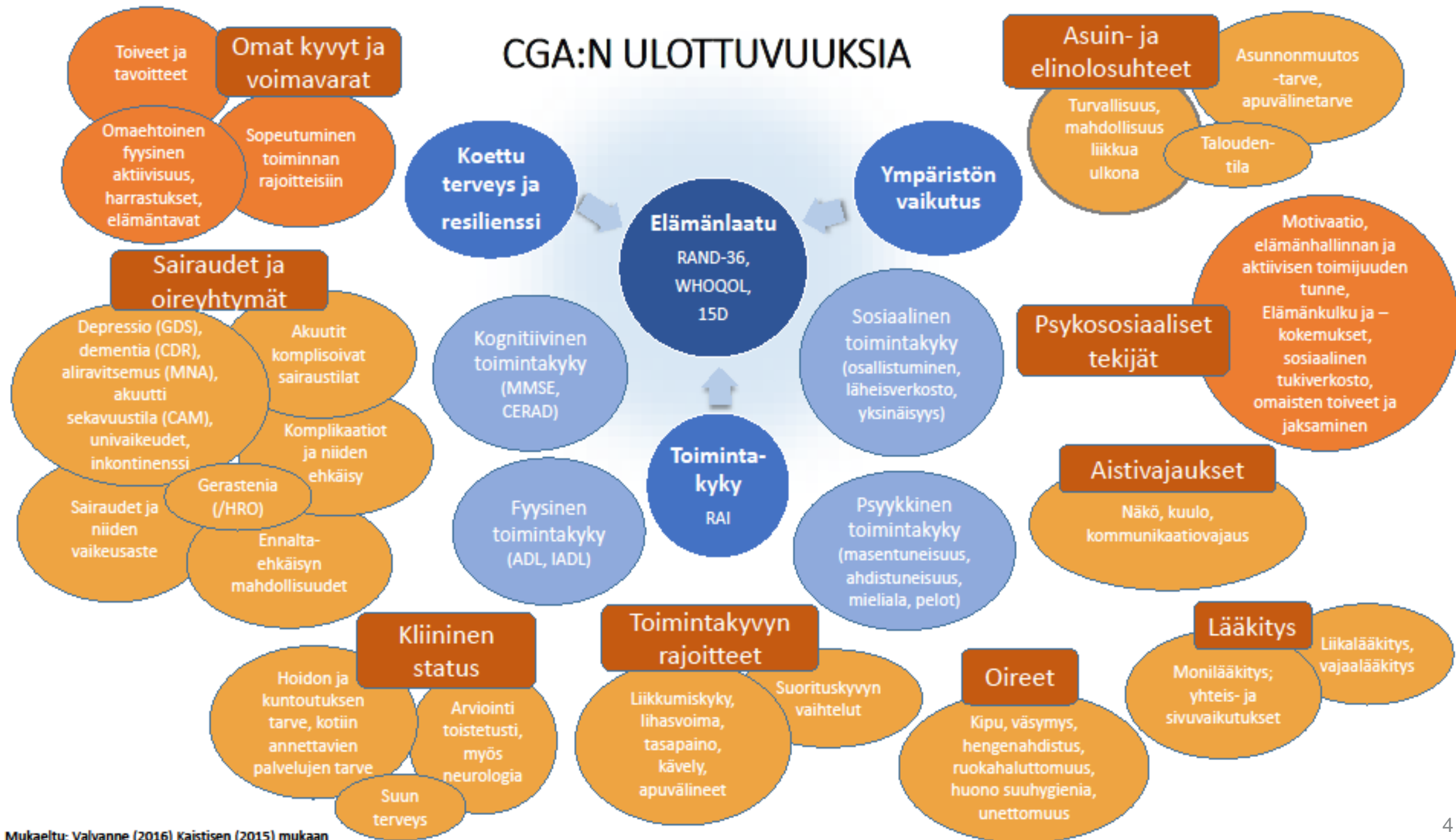
Asiakas kokoaa palvelunsa neuvonnan ja ohjauksen tuella

Asiakasohjaaja kokoaa oikean osaamisen ja tiedon asiakkaan tarpeista oikeaan paikkaan

CGA:N ULOTTUVUUKSIA

Mikä on keskeistä CGA:ssa?

- Sairauksien diagnostiikan ja oikea-aikaisten tutkimusten ja hoidon tarpeen lisäksi selvitetään asiakkaan fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen toimintakyky ja suhteutetaan ne elinympäristöön.
- Lääkäri määrittää löydösten vaikea-asteisuuden ja kirjaa lääketieteellisen suunnitelman, jolloin turvataan, että löydöksiin puututaan heti. Paras mahdollinen lääketieteellinen tasapaino vapauttaa asiakkaan voimavaroja arjen toimintaan. CGA vahvistaa moniammatillista tiedolla ohjausta pyrittäessä ratkaisukeskeiseen toimintaan yhdessä asiakkaan kanssa. (Kaistinen 2015).
- Arvioinnissa huomioidaan myös asiakkaan koettu terveys, sosiaaliset suhteet ja elämänlaatu.
 - Yhden sairauden sijasta hoidetaan koko ihmistä ja tuetaan hänen elämänlaatuaan hänen omassa toimintaympäristössään.
 - Havaitut toimintakykyä heikentävät tekijät ja kuntoutustarpeet arvioidaan ja niihin etsitään ratkaisuja yhdessä asiakkaan kanssa.
 - *Yhteenvetona*: CGA on **havaitun** toimintakyvyn muutoksen syiden selvittämiseen kehitetty laaja-alainen (asiakkaan näkökulma), moniammatillinen, systemaattinen (kirjaus) ja ratkaisukeskeinen (asiakkaan ääni) ajattelumalli (työntekijän sitoutuminen) ja arviointimenetelmä (työväline). (Jäntti 2014, Kaistinen 2015, Rönneikkö 2017).

CGA-arvioinnin kuvaus:

- CGA:n tavoite Ikäneuvossa on löytää ja arvioida mahdollisimman varhain ihmisen toimintakykyä, liikkumiskykyä ja elämänlaatua heikentävät tekijät sekä sairaudet ja oireyhtymät, jotka vaarantavat asiakkaan turvallisen kotona asumisen (preventiivinen vaihe).
- CGA on moniammatillinen, systemaattinen arviointi laaja-alaisen kuvan saamiseksi:
 - asiakkaan elämästä ja toiveista hänen omassa ympäristössään itsensä kertomana
 - asiakkaan (ja hänen ympäristössään) käytettävissä olevista voimavaroista
 - hänen sairauksistaan ja olemassa olevista toimintakyvyn vajeista ja riskeistä, joiden korjaamiseen puututaan heti
- Arvioinnissa pohditaan ja huomioidaan myös ihmisen kotiympäristön olosuhteita, sosiaalisen tukiverkoston merkitystä sekä omaisten ja läheisten toiveita ja hyvinvointia.
- CGA:ssa esiin tulleisiin poikkeaviin löydöksiin, jotka uhkaavat ihmisen hyvinvointia reagoidaan aktiivisesti ja oikea-aikaisesti.
- **Ihmisen oman äänen ja tarinan kuuleminen; arvioinnin keskiössä ihmisen omat toiveet, tavoitteet ja motivaatio.** Vahvistetaan omahoitoa, omaehtoista kunnon ylläpitoa ja asumisen suunnittelua. Tuetaan asiakkaan omaa motivaatiota, sairauksien hyvää hoitotasapainoa, sosiaalisia suhteita ja osallisuutta.
- *Yhteenvetona:* CGA on ratkaisukeskeinen asiakasohjauksen ja palvelut toteuttavan tahon yhteinen tiedonkoonnin väline ihmisen autonomian, toimijuuden ja hyvän elämänlaadun optimoimiseksi.

(Päivärinta 2017).

Mittarit oikean asiakasryhmän löytämisen ja arvioinnin apuvälineenä

- Oikean asiakasryhmän löytämisen ja arvioinnin (ml. diagnostiikan) apuvälineenä käytetään iäkkäiden ihmisten toimintakyvyn arviointiin validoituja mittareita. Esimerkiksi lääkärin tutkimusten hyödyntäminen, RAI-arviointijärjestelmän eri variaatioiden ja erilaisten riskimittareiden tuottaman tiedon laaja-alainen hyödyntäminen.
- Kootun tiedon avulla muodostetaan monipuolinen käsitys ihmisen terveyteen, toimintakykyyn ja elämänlaatuun vaikuttavista tekijöistä sekä toiminnanvajauksien lääketieteellisistä ja sosiaalisista syistä.
- Mittareiden avulla ongelmien seulonta (ongelmien ratkaisu) voidaan suorittaa systemaattisesti, luotettavasti ja todistettavasti (systeminen kirjaus).
- Mahdollistaa muutosten osoittamisen (hoidon vaikuttavuus) ja vertailun (benchmarking).
- Tulokset auttavat hoito- ja kuntoutustarpeiden toteutuksen suunnittelussa ja niiden kohdentamisessa.
 - Oikea apu, oikeaan aikaan, oikealle ihmiselle **ja riittävän varhain**
- Tavoitteena on tulosten systemaattinen seuranta, toimintakyvyn muutosten ja sairauksien ennusteiden arviointi, varhainen puuttuminen ja oikea-aikainen hoito ja kuntoutus.

Milloin moniammatillinen geriatrinen arviointi?

- Arviointi varhaisessa vaiheessa, kun ihminen itse tunnistaa toimintakyvyssään tapahtuvan muutoksen (esimerkiksi ehkäisevät kotikäynnit (ehko) tai ikäkausitarkastuksissa) tai, jos toimintakyky alenee selittämättömästi tai huonontuu äkisti esimerkiksi trauman vuoksi.
- Ikääntyvän ihmisen turvallisen kotona asumisen ja arjen toiminnoista selviytymisen mahdollisuudet pitää arvioida heti ja monipuolisesti.
- Iäkäs ihminen, jolla on ”geriatrinen syndrooma” (HRO)
 - kaatuminen, liikkumisen vaikeus, sekavuus, inkontinenssi, heikentynyt muisti
- Aina ”huolen herättyä”, ennen pitkäaikaisia hoitjaksoja tai säännöllisen kotihoidon aloittamista
- Ennen suuria operaatioita, esim. tekonivelleikkaus
- Ennen kuntoutusta, sen suunnittelun ja tavoitteiden asettamisen pohjaksi

(Jäntti 2014, Rönneikkö 2017)

Moniammatillisen työryhmätyöskentelyn etuja

- Eri osaajien tiedot ja taidot voidaan hyödyntää asiakkaan parhaaksi; yksi ammattiryhmä ei pysty siihen mihin **kaikki yhdessä**
- Kukin jäsen tuo käyttöön oman alansa asiantuntemuksen ja kokemuksen toisten asiantuntemusta kunnioittaen ja sovittaen osaamisensa asiakkaan kokonaistilanteeseen
 - Esimerkiksi sairaanhoitajat, fysioterapeutit, lääkärit, asiakasohjaajat, sosionomit, sosiaalityöntekijät ym.
 - Kokonaisuus on enemmän kuin osiensa summa kaikkien työpanoksesta, asiakkaan rooli tunnustetaan yhdessä tasa-arvoiseksi tiedon ja ratkaisujen tuottajana
- Luotettava ja saumaton tiedonkulku sekä yhteistyö eri toimijoiden välillä
- Yhteistyötä ylläpitämään on kehitetty eri välineitä; yhteisesti sovitut välineet kaikkien käyttöön
 - mittarit, yhteinen toimintamalli ja kirjaaminen, arviointi, ratkaisukeskeinen toimintatapa
- Pitkäjänteisyys: päätöksenteko ja sitoutuminen hoidon tavoitteisiin ulottuu hallinnonalojen ja ammattirajojen yli (saumaton hoitoketju > eheä asiakas-, hoitopolku)
- Asiakkaan hyvä hoito ja kuntoutus sekä yhteinen vastuu asiakassuunnitelman toteuttamisesta
 - Työn kokonaisuuden onnistumiseksi kaikki huolehtivat ja ottavat vastuuta paitsi omasta osuudestaan myös koko prosessin toteutumisesta suunnitelmien ja sovitun mukaan yhdessä asiakkaan kanssa
 - Moniammatillisen työn koordinoinnin, seurannan ja arvioinnin selkeä vastuutus koko asiakkuuden ajaksi sovitulle taholle
 - Asiakas sekä hänen omaisensa ovat keskeinen ja aktiivinen osa asiantuntijaverkosta.

(Jäntti 2014, Kaistinen 2015, Rönneikkö 2017)

CGA:n vaikuttavuus:

- Kirjallisuuden mukaan harvasta lääkkeettömästä hoitomuodosta ja toimintatavasta on niin vahvaa tutkimusnäyttöä kuin kokonaisvaltaisesta, moniammatillisesta geriatrisesta arvioinnista.
- Moniammatillisen geriatrisen arvioinnin hyödyistä on kirjallisuudessa vankka tutkimusnäyttö. Se on osoittautunut useissa tieteellisissä interventiotutkimuksissa vaikuttavaksi sekä ikääntyvien ihmisten toimintakyvyn ja elämänlaadun kohentumisessa sekä laitoshoidon ja muiden raskaiden hoitopalvelujen lykkääntymisessä.
- Systemaattisella asiakkaiden ja potilaiden toimintakyvyn arvioinnilla ja terveysriskien ennakoinnilla pystytään arvioimaan kuntoutuksesta hyötyvät ikäihmiset
 - Asiakkaan voimavarojen tunnistaminen ja laaja-alainen tukeminen sekä **omaehtoisen toiminnan ja kuntouksen** kohdentuminen **riittävän varhaiseen vaiheeseen** tukevat parhaalla mahdollisella tavalla ikäihmisen laadukasta elämää kotona. Ja tuovat myös todellisia mahdollisuuksia kustannusten hallintaan (Jäntti 2014)

Lähteet:

- Jäntti Pirkko. Luento: Geriatriinen arviointi. 16.1.2014
- Kaistinen Sirkka-Liisa. Tampereen yliopisto. Akuuttigeriatrian osaston toimintakäsikirja.2015
- Päivärinta Eeva. Haastattelu 14.12.2017.
- Rönneikkö. Ylöjärvi. Luento: Laaja-alainen geriatriinen arviointi. 10.11.2017
- Valvanne (2016) Kaistinen (2015) mukaan (CGA:n ulottuvuuksia kuva).